

Výtvarný úkol „Přes překážku“

Zadání výtvarného úkolu: „Proměňte ateliér ve velkou překážkovou dráhu pro hračky a jiné předměty, které se mohou samostatně pohybovat (autíčka na setrvačnicku, skleněné kuličky, zátky od vína, káčky, ruličky, hopík apod.) Nejprve vyložte podlahu ateliéru velkými formáty balicího papíru. Překážkovou dráhu vytvořte pomocí skládání a lepení papíru a kartonu. Vytvářejte zákruty, skluzavky a zábrany. Nakonec překážkovou dráhu oživte. Vpusťte do ní nalezené předměty, namáčejte je v tuši a sledujte, jak se pohybují. Nakonec odstraňte překážky a pozorujte stopy, které předměty zanechaly na papíře.“

Pomůcky: balicí papír, karton, tuš, vanička na tuš, lepidlo, nůžky, hračky a jiné předměty, které se mohou samostatně pohybovat (autíčka na setrvačnicku, skleněné kuličky, zátky od vína, káčky, ruličky, hopík apod.)

Mezi inspirační východiska patří:

- Hravé experimenty autorské dvojice **David Böhma a Jiřího Franty**, kteří ve své tvorbě s humorem a nadsázkou zkoumají limita tradiční kresby a experimentují s kresebnými postupy (viz odkaz <http://www.bohmfranta.net/2010/kresba-16/>).
https://youtu.be/gFqxVB_cei4
- Akustické kresby **M. Grygara**, ve kterých využívá hračky a jiné samostatně se pohybující předměty pro své výtvarně-hudební kompozice.
<https://youtu.be/3VxpOjTrVOU>
- Performance „Švábí arabesky“ Petra Nikla, který nejen rozehrává rozměrné kresebné kompozice, ale do své tvorby vnáší její „akční“ rozměr.
<https://youtu.be/cL9N-6A1sLQ>
- Cyklus kreseb s překážkou od Dalibora Chatrného, který experimentoval s médiem kresby a zkoumal vlastnosti různých materiálů.
<http://dalibor.chatrny.cz/index.php?/category/288>
- Prostorové hrátky autorské dvojice Fishli & Weiss, kteří pomocí videa zřetězili množství na sebe navazujících situací v sestavené „překážkové dráze“.
<https://youtu.be/GXrRC3pfLnE>

Ve výtvarném úkolu „Přes překážku“ výtvarná tvorba figuruje ve své **explorační** či experimentální podobě. Výtvarný experiment je důležitou součástí výtvarného vyučování, protože umožňuje zkoumat výtvarné prostředky a získávat materiálně-technické a praktické zkušenosti. Explorační výtvarná tvorba působí výrazně motivačně. Výtvarná hra má podobně jako jiné hry cíl sama v sobě, převažují v ní emoce a její úloha tkví mimo jiné v utváření pozitivního postoje dětí k výtvarné činnosti a k ochotě tvořivě hledat nové výtvarné postupy.

Výtvarný úkol „Dopis“

Zadání výtvarného úkolu:

1. *Popřemýšlejte, co se píše v dopise. Vyberte si nějaký druh dopisu, který jste někdy toužili napsat nebo přečíst. Ať už je to dopis milostný, dopis od tety nebo žádost o novou práci. Vyberte si fáze dopisu, od úvodu, přes sdělení klíčové informace po závěr. V hlavě svůj dopis napište. Neprozrazujte nikomu jeho obsah. Ten zaznamenejte pouze vizuálně, pomocí linií, tvarů a barev.*
2. *Popište dopis souseda. Pokuste se reprodukovat slovně, co vyjádřil obrazem.*
3. *Pošlete někomu v místnosti náladu zabalenou do krabičky od sirek. Může to být nálada, kterou denně zažíváte. Může to být i nával emocí, akutní stav. Náladu vyjádřete pomocí charakteru drobných přinesených předmětů – barev, tvarů, materiálů.*
4. *Identifikujte emoci, kterou jste obdrželi v krabičce. Zaznamenejte ji abstraktně na větší formát papíru pomocí malby. Malbu lze podpořit nejrůznějšími materiály.*

Pomůcky: pomůcky na malbu a kresbu (papíry a čtvrtky malých i větších formátů, temperové barvy, suché pastely, tužka, rudka, uhel, tuš apod., štětec, paleta, kalíšek, případně další prostředky pro experimentování s malbou: kartáček na zuby, špachtle, špejle, houbička na nádobí, písek, lepidlo, staré noviny, apod.), **dále krabička od sirek a drobné předměty různých barev a tvarů**, které lze do krabičky od sirek vtěsnat – špendlík, knoflíky, ústřížky různých látek, papírové odstřížky, chomáčky vaty, drobné kamínky apod.

Mezi inspirační východiska patří:

- Výstava Západočeské galerie „Slovo a obraz“ (Viz odkaz: <http://www.zpc-galerie.cz/cs/obraz-slovo-v-ceskem-vytvarnem-umeni-sedesatych-let-924>)
- Asémické psaní Jiřího Koláře či zvukové záznamy Olgy Karlíkové
- Expresivní proud ve výtvarném umění

Ve výtvarném úkolu „Dopis“ je nejvíce zdůrazněna úloha **komunikace** ve výtvarné výchově. Naučit se citlivě vnímat a interpretovat umělecké dílo i vznikající dětské výtvarné vyjádření patří mezi důležité kompetence učitele výtvarné výchovy.

Ukázky studentských prací:

„V krabičce od zápalek jsem dostala čtyři věci, a to: růžový korálek, růžové peříčko, růžovou pilulku a růžový papírek, na kterém bylo nakreslené srdíčko. Tyto věci na mě působily tak, že daný člověk momentálně prochází zamilovaným obdobím. Díky růžové pilulce jsem správně odhadla, že má spolužačka je nemocná láskou. V obraze jsem tedy používala barvy, které na mě pocitově působí jako láska – červenou a růžovou. Abych červenou barvu trochu zmírnila, použila jsem bělobu.“ (převzato ze seminární práce studentky 1. Ročníku studia učitelství pro MŠ)

„V krabičce od sirek jsem dostala korálek a sirku. Uvnitř krabičky bylo nakreslené žluté sluníčko. Tyto předměty měly symbolizovat aktuální náladu mé spolužačky. Náladu jsem díky sluníčku a korálku pochopila jako velmi pozitivní, avšak sirka ve mně vzbuzovala mírnou agresi a nespokojenost. Pozitivní pól nálady znázorňuje žlutá barva, a naopak negativní pól je zastoupen barvou rudou. Také jsem využila bělobu, jejíž funkci je nálady mírně prolínat.“ (převzato ze seminární práce studentky 1. Ročníku studia učitelství pro MŠ)

„Kolegyně mi poslala náladu v krabičce. Probouzí ve mně stále optimistickou náladu. Působí na mě jako šperk nebo žena ve slavnostních šatech, která ví, že jí to sluší a jde si vyrazit s přáteli.“ (převzato ze seminární práce studentky 1. Ročníku studia učitelství pro MŠ)

„Hned, jak jsem si přečetla zadání úkolu, věděla jsem, jaký bude můj dopis. Dílo bylo za chvíli hotové. K výtvarnému zpracování jsem zvolila suchý roztíratelný pastel. Barvy jsem vybírala intuitivně, dle pocitů, které jsem měla, když jsem dopis četla. Mnou ztvárněným dopisem byl úřední tiskopis, kterým jsem byla vyzvána, abych se dostavila k úřednímu jednání. Důvodem mého předvolání byla lež dvou občanů, kteří se na mně domluvili. Myslím, že díky mým osobním emocím je výsledek zdařilý.“ (převzato ze seminární práce studentky 1. Ročníku studia učitelství pro MŠ)

Zdroje:

HAZUKOVÁ, Helena. Výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání. Praha: Raabe, 2011. Nahlízet - nacházet. ISBN 978-80-87553-30-5.

HAZUKOVÁ, Helena a Pavel ŠAMŠULA. 2005. *Didaktika výtvarné výchovy I*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. ISBN 80-7290-237-7.